

De koeltoren, het buurthuis en de sportschool vanuit de Jules De Saint-Genoisstraat.

CHRISTIAN VERMANDER,
BURO VOOR VRIJE RUIMTE

DE PORRE, GENTBRUGGE

© buro voor vrije ruimte

TECHNISCHE FICHE

Locatie : Jules De Saint-Genoisstraat,
Gent, Oost-Vlaanderen

Uitvoeringstermijn in werkdagen: 200

Jaar van realisatie: 2014

Oppervlakte: 1 ha

Budget ontwerpopdracht (excl. BTW):
77.800 euro

Budget uitvoering werken (excl. BTW):
985.255 euro

Subsidies: Stad Gent, Agentschap voor
Natuur en Bos

Projectpartners: Nero architecten (sport-
school), Anno architecten (buurthuis),
Stad Gent en Agentschap voor Natuur
en Bos

Op de voormalige industriële site De Porre in Gentbrugge maakte de Stad Gent ruimte vrij voor een groenzone. Door het meenemen van de geschiedenis van de site, het behoud van waardevolle muren en gebouwen, en de inbreng van groen en verharding kwam een nieuw park tot leven in de wijk Moscou-Vogelhoek.

In 1907 richtte Ernest De Porre een katoenweverij op. Zo'n twintig jaar later volgde de spinnerij. De Porre was vooral gekend voor de kwaliteit van haar flanellen lakens. In 1980 sloot de fabriek de deuren, de stad kocht het complex op. Sindsdien werden de terreinen en gebouwen gebruikt door onder meer het Jeugdhuis, het MIAT, de dekenij, het Rode Kruis, carnavalsverenigingen, de brandweer, een seniorenclub. Vanaf 2008 kwam de site grotendeels vrij met het oog op de toekomstige herontwikkeling. Delen van de fabriek werden selectief gesloopt. Er werd een polyvalent wijkcentrum ingericht, de sportschool werd met een speelse nieuwbouw uitgebreid. Wat nog resteerde aan open ruimte was gereserveerd als parkruimte.

HET FABRIEKSVERLEDEN LEEFT DOOR

De ontwerpers kregen de vrijheid om bepaalde elementen van de oude fabriek al dan niet te behouden. Door het spelen met bouwvolumes en het bewaren van karaktervolle elementen bij de aanleg van het buurtpark is de geschiedenis van de plek voelbaar.

De oude loods van de stoomweverij-spinnerij heeft een nieuwe functie als buurthuis De Porre. De architecten behielden het industriële karakter. Naast het buurthuis is de oude koeltoren als een statisch beeldhouwwerk bewaard. Hij zal later van binnenuit worden aangelicht door een lichtkunstwerk en als oriëntatiepunt voelbaar zijn. Tegenover de zware, solide betonconstructie van de koeltoren is een lichte glasconstructie geplaatst waarin de waardevolle stoomturbine een definitieve plaats kreeg. Het van binnenuit

© Jef Gelaof - zozie

De spiegelvijver met cascade, de glazen constructie over de stoomturbine en het uitkijkplatform zijn een deel van dit centrale pleingedeelte.

Stapstenen over de waterspiegel zijn steeds een aanleiding tot een nieuw gebeuren.

© buro voor vrije ruimte

© buro voor vrije ruimte

Speel- en tentoonstellingsgang voor en na de werken.

© buro voor vrije ruimte

De Hortaliijn, opgebouwd met de restanten van het afgebroken volkshuis, begeleidt het fiets- en wandelpad.

verlichte paviljoen is als een artefact in de natuur geplaatst. Het bestaande koelwaterbekken naast de stoomturbine is als zuiveringsvijver heraangelegd. De oude stoftoren aan de boomgaard dient als herkenningspunt en latere doorgang naar de toekomstige woonontwikkeling. Het nabijgelegen speelbekken wordt in latere fase verder ingericht.

Enkele bewaarde fabrieksmuren zijn de dragers van nieuwe activiteiten in het park. Spelende kinderen, rondhangende jongeren en rustende senioren vinden er hun plek. Op een gerichte manier zijn de muren verlaagd en zijn er nieuwe openingen gemaakt om sociale controle te verzekeren.

DE HORTALIJN

Grote, gekapte restanten van het jammer genoeg afgebroken volkshuis van Victor Horta (1861-1947) zijn via het MIAT bij toeval terechtgekomen op het fabrieksterrein van De Porre. Naast de actieve geschiedenis van de fabriek en zijn werknemers is zo de herinnering aan verloren

art nouveau-elementen opgenomen. De 'Hortablokken' doen dienst als een padenbegeleidende stapelmuur. Door de Hortamuur krijgt het geheel van oude machines, torens en watervlakken een nieuw maar tevens apart historisch leven.

HET PARK ALS ONTMOETINGSPLEIN

Een groot betonplein is de centrale ontmoetingsplek in het park. Het verbindt buurthuis, stoftoren en stoomturbinegebouw. Aan het overdekte petanqueveld met fietsenstalling, naast het buurthuis, fungeert een lange zit- en picknickbank als ontmoetingsplaats voor jong en oud. Tussen de bewaarde muren en dakspannen in de nabijheid van de scholen zijn een multifunctioneel sportveldje met zittribune, een avonturenspeelzone, een speelgang met tentoonstellingsruimte en een speelvijver gecreëerd. Deze ruimten behoren tot de actievere parkdelen. Zowel de sportschool als de Sint-Gregorius-school hebben een eigen toegang tot deze zones en maken er dankbaar gebruik van.

© buro voor vrije ruimte

CONTACTGEGEVENS

Opdrachtgever / bouwheer

AG Stadsontwikkelingsbedrijf Gent
 Peter Ghys
 Sint-Jacobsnieuwstraat 17
 9000 Gent
 09 265 65 69 00
 info@sob.gent.be
 www.sogent.be

Hoofdopdrachthouder ontwerp

TV buro voor vrije ruimte/Vandriessche architecten/
 Ingenieursbureau Provoost

Hoofdaannemer uitvoering werken

Krinkels nv

Zicht op het stoomturbinegebouw,
 de speelvijver en het koelbassin.

Algemeen perspectief van De Porre.

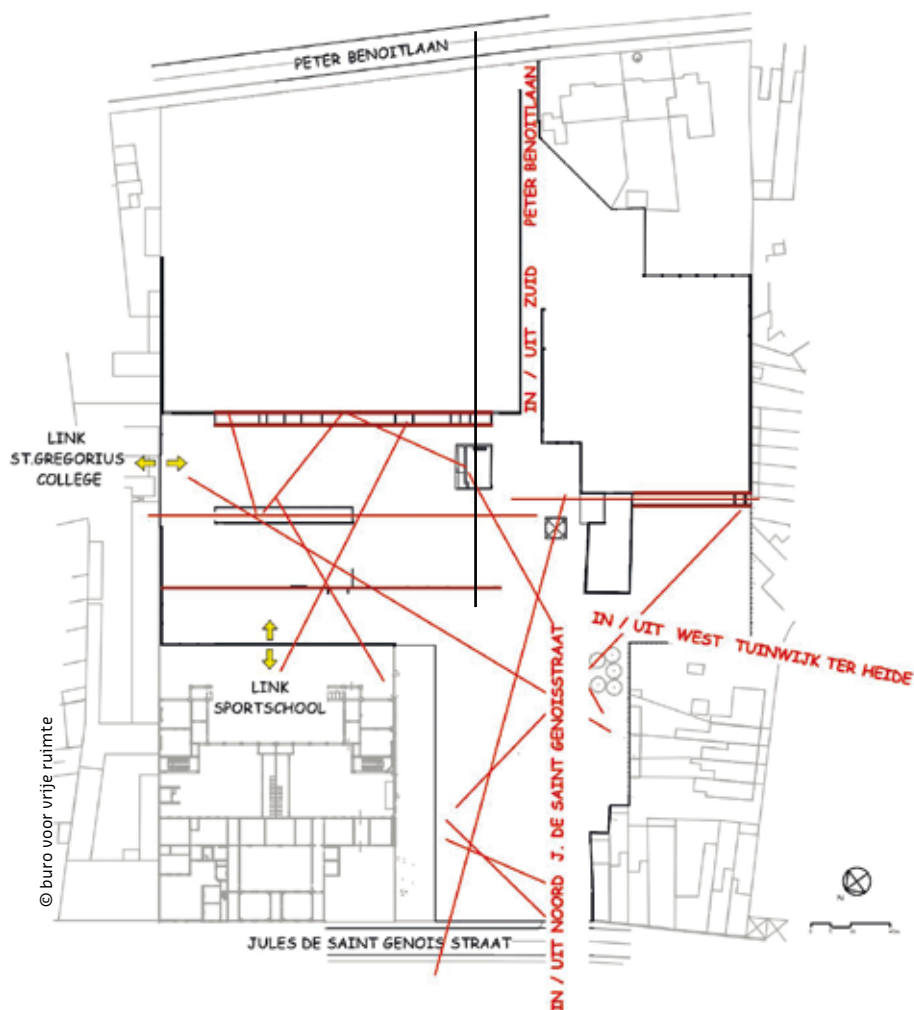
© Vandriessche architecten

De sportschool werd mee betrokken bij de ontwikkeling van de site en breidde haar speelplaats en gebouwen uit in de richting van het nieuwe park. Haar architecten kozen voor kleurrijke panelen voor het creëren van een eigen sfeer en dynamiek. Een naar het park georiënteerde hoofdtoegang, een overzichtelijke kiss-and-ridezone met zitblokken, een afgescheiden parkeerplaats en een speelzone voor de kleinere kinderen zorgen voor een veilige overgang van de straat naar de school en voor de koppeling met het park. Speels slingerende paden in ter plaatse gegoten betonvlakken verbinden alle onderdelen van het park. De paden staan in fel contrast met de formele fabrieksmuren en spanten. Het skeletachtige 'oude' van de muren en het 'speelse' van de paden brengen sfeer, ontdekking en ondeugendheid in. Verbrede wegen doorsneden met grasvoegen zorgen voor meer animatie, speelhoekjes, krijttekeningen, uitwijkstroken...

© Jef Geldof - zozie

De muren als coulissen en de bedachte, 'spontane' vegetatie als natuurlijke achtergrond zorgen voor avontuur en brengen verhalen.

© buro voor vrije ruimte

Verbindings- en zichtassen ontsluiten en verruimen het geheel.

DE NATUUR: SPREZZATURA OF BESTUDEERDE WANORDE

Het welluidende Italiaanse woord 'sprezzatura'* is de uitgangsgedachte voor al wat hier groeit: ongedwongenheid, natuurlijkheid, innemendheid en spontaniteit. De nieuw aangeplante bomen, heesters en bloemen vormen het groene kader voor de oude fabriekssite. Waar mogelijk is spontaan ogende vegetatie doorgetrokken over het terrein, evenwel zonder een verwaarloosde indruk te geven, eerder als bestudeerde wanorde. Het ecologisch verantwoorde groenbeheer is van extensieve aard. Inheemse beplanting, schaduwgevende loofbomen, heerlijke fruitbomen, bloeiende, geurende planten en bloemenweiden spelen op elkaar in. Deze groene oase, te midden van de dichte bebouwing voor wonen, onderwijs en andere activiteiten brengt een welgekomen levendig verhaal in de negentiende-eeuwse stadsgordel.

TOEKOMSTIGE UITBREIDING

Wanneer de brandweer het terrein in de nabije toekomst verlaat, wordt het resterende deel van de site verder ontwikkeld met wooneenheden, deels met tuintjes. Zo zal de combinatie van oude en nieuwe gebouwen, zowel binnen als buiten de site, een aangenaam geheel vormen van hard en zacht, van steen en groen. ■